

בס"ד. יום ב' דראש השנה, ה'תשכ"ט

(הנחה בלתי מוגה)

תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב¹. הנה מ"ש כאן בחודש סתם, לשון התחדשות, הוא לפי שבראש השנה הוא החידוש הכללי לכללות העולמות, ולכן נקרא בחודש סתם, לפי שבענין החדשים גופא הוא חידוש, כמבואר בלקו"ת² שבכל ר"ח הוא התחדשות חיות פרטי לאותו החודש, ובר"ה הוא התחדשות החיות כללי לכל השנה, וממנו נמשך חיות פרטי לכל ר"ח. והענין בזה, כידוע שחודש קאי על ספירת המלכות, כמ"ש³ חודש אשתו, ובר"ה הוא בנין ספירת המלכות⁴, שע"ז נתחדש כללות החיות של כל העולמות, כי שרש כל העולמות הוא מספירת המלכות, וכידוע שמלכות היא השרש דזמן ומקום⁵, ולכן נקרא ר"ה חודש סתם. וזהו תקעו בחודש שופר, שהתחדשות החיות של כל העולמות ובנין ספירת המלכות הוא ע"י התקיעה בשופר, וכמרו"ל⁶ אמרו לפני מלכיות שתמליכוני עליכם, זכרונות שיעלה זכרונכם לפני לטובה, ובמה בשופר. וזהו תקעו בחודש שופר, שע"י התקיעה בשופר נעשה ענין בחודש.

(ב) **וצריך** להבינ⁷, הרי הענין דר"ה (והחידוש שבו) הוא בדוגמת תחילת הבריאה, וכמאמר זה היום תחלת מעשיך⁸, וכיון שבריאת העולם היתה בכ"ה באלול (שהרי בא' בתשרי שהוא יום הששי דשי"ב היתה בריאת האדם, אבל כללות העולם נברא בכ"ה באלול)⁹, אינו מובן, למה קבעו ר"ה בא' בתשרי, ולא בכ"ה באלול. וביותר אינו מובן ע"פ המבואר בקבלה ובחסידות שבר"ה הוא בנין עולם הדיבור¹⁰, והרי ענין

6 ר"ה טז, א. לד, ב.
7 בהבא לקמן — ראה גם אוה"ת דרושים לר"ה ע' אשפב ואילך. סה"מ עזרת ס"ע יו"ד ואילך.
8 תפלת מוסף דר"ה (ר"ה כז, א).
9 ויק"ר רפכ"ט.
10 לקו"ת פ' ראה לא, ג. דרושים לר"ה ס, סע"א. ובכ"מ.

1 תהלים פא, ד-ה.
2 ד"ה תקעו בחודש שופר — דרושים לר"ה נג, ד. וראה גם ד"ה הנ"ל תרכ"ט (סה"מ תרכ"ט ע' שמא).
3 דברי הימים א ח, ט. אוה"ת בראשית י, ב.
4 פרי עץ חיים שער ר"ה. שער הכוונות שם. ובכ"מ.
5 ראה תניא שעהיוה"א פ"ז.

ההתהוות שמהדיבור שייך לכל הנבראים, אבל לא לנש"י, דמ"ש בדבר הוי' שמים נעשו¹¹, ובעשרה מאמרות נברא העולם¹², הרי זה רק בנוגע למלאכים וכל שאר הנבראים, אבל נשמות ישראל עלו במחשבה¹³. וזהו שאמרו חז"ל¹⁴ במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים, היינו, שההמלכה על הבריאה שהתהוותה מבחי' הדיבור היתה עם נש"י, כי נש"י עלו במחשבה שהיתה קודם שהיתה הבריאה מבחי' הדיבור, וכמרז"ל¹⁵ שנש"י הם מהדברים שקדמו לעולם. וא"כ מהי השייכות דר"ה, בנין עולם הדיבור, ליום ברוא האדם. ואף שגם בריאת האדם ביום הששי היתה ע"י המאמר נעשה אדם גו'¹⁵, הרי המאמר נעשה אדם הוא רק בנוגע לחיבור נשמת האדם עם גופו, אבל עיקר ענינם ומעלתם של ישראל הוא הנשמה שבהם, שעלתה במחשבה ולא נבראה מהדיבור, וכמו שהוא בכללות ישראל, כן הוא גם בנוגע אדם הראשון, שנשמת אדה"ר עלתה במחשבה, שהרי נשמת אדה"ר כוללת בתוכה את כל הנשמות, וכמאמר רז"ל¹⁶ שופרי' דיעקב מעין שופרי' דאדה"ר, ששופרי' דיעקב הוא כללות כנס"י, ובחינה זו היא מעין שופרי' דאדה"ר, כי כל הנשמות כלולים בנשמת אדה"ר¹⁷. וכיון שעיקר ענין האדם הוא הנשמה שבו שעלתה במחשבה, שהוא למעלה מבחי' הדיבור שבו נברא העולם, אינו מובן למה נקבע יום ר"ה ביום ברוא אדה"ר.

ויש להוסיף בזה, ע"פ הידוע¹⁸ בדיוק לשון חז"ל ישראל עלו במחשבה, שבמחשבה גופא הם בבחי' היותר עליונה שבמחשבה, ובבחינה זו עצמה, באופן הכי נעלה שבה. דהנה, מחשבה קאי על ספירת החכמה, וכמאמר הזהר¹⁹ מחשבה ויובלא לא אתפרש לעלמין, והכוונה כאן במחשבה ויובלא הוא לספירות חכמה ובינה²⁰. ומה שישראל עלו במחשבה היינו שהם בבחי' העליונה שבחכמה. דהנה, ספירת החכמה יש בה כו"כ מדריגות, ובכללות נחלקת היא לשתי בחינות, חיצוניות החכמה ופנימיות החכמה, ושרש נש"י הוא בבחי' פנימיות החכמה. ומזה מובן ששרש נש"י הוא למעלה גם מהתורה, שהרי התורה היא רק בחי' חיצוניות

(17) ראה ספר הגלגולים פ"א-ב. טעמי המצוות פ' קדושים. סהמ"צ להצ"צ כח, א. ובכ"מ.

(18) לקו"ת שה"ש יט, ב.

(19) ח"א קכג, א.

(20) ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' פ. ובכ"מ.

(11) תהלים לג, ו.

(12) אבות רפ"ה.

(13) ב"ר פ"א, ד.

(14) ב"ר פ"ח, ז. ורת רבה פ"ב, ג.

(15) בראשית א, כו.

(16) ב"מ פד, א. ראה תניא אגה"ק ס"ז.

סהמ"צ להצ"צ כט, א.

החכמה, וכמאמר²¹ נובלות חכמה שלמעלה תורה, היינו שהתורה היא רק בחי' נובלות חכמה. אך זהו בענין התורה כמו שהיא למטה. אמנם גם התורה כמו שהיא למעלה, היא ג"כ בחי' חיצוניות לגבי בחי' הפנימיות דחכמה שבה מושרשים נש"י, וכמאמר²² שני דברים קדמו לעולם, תורה וישראל, ועדיין איני יודע איזה מהם קדום, אומר אני ישראל קדמו, שנאמר דבר אל בני ישראל, שמזה מובן שישראל קדמו גם לתורה כמו שקדמה לעולם, בחי' תורה שלמעלה. וזהו ישראל עלו במחשבה, ששרש נש"י הוא בבחינה הכי עליונה שבחכמה. דהנה, איתא בפרדס²³ שכל ספירה וספירה תיבחן בג' בחינות. בחינה התחתונה שבכל ספירה היא בערך מה שמשפעת, והוא בחי' נה"י שבה, וכידוע²⁴ שבחי' נה"י שבעליון נעשה בחי' מוחין להתחתון. ובחינה הממוצעת היא בערך עצמותה, והיא עצמות הספירה. ובחינה העליונה שבה היא בערך מה שמקבלת, והוא הדביקות בעילתה. ומבואר שם בענין בחינה העליונה שבחכמה, שהיא משתווית אל הכתר, שבבחינה זו החכמה מקבלת ומאירה ממנה כו' שנצטרף אלי' הכתר עליון. והוא בחי' מ"ה שבחכמה שלא ניתנה ליהנות כלל, וכמבואר בארוכה בהמשך וככה²⁵, שמצד בחינה זו שבחכמה מקבלת היא מבחינת רדל"א, שבכתר גופא הוא בבחינת לא אתידע, וכמבואר בארוכה במאמרי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע²⁶. וזהו שאמרו רז"ל²⁷ עה"פ²⁸ קדושים תהיו כי קדוש אני, יכול כמוני ת"ל כו', דלכאורה איך אפשר להיות סלקא דעתך דיכול כמוני, אך הענין הוא, דלהיות שנש"י מושרשות בבחי' מ"ה שבחכמה, ששוה לבחי' רדל"א, הנה מצד בחינה זו אפשר להיות שיכול כמוני (וכמו שיתבאר להלן פרטי המדריגות שבזה). וע"פ כהנ"ל בביאור מעלת האדם מצד הנשמה שבו, תוגדל ביותר הקושיא מדוע נקבע ר"ה ביום ברוא האדם דוקא. והנה, התירוץ על קושיא זו, מבואר בהמשך הכתוב תקעו גו', שזהו מפני כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב, כדלקמן.

דרוש ח. ובכ"מ.

25) תרל"ז — פרק כג (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תלב ואילך).

26) המשך תער"ב ח"ג ע' א'רנג. ושם ע' א'רנא.

27) ויק"ר פכ"ד, ט.

28) קדושים יט, ב.

21) ב"ר פי"ז, ה. וראה תניא אגה"ק

סי"ט (קכו, ב ואילך). קונטרס אחרון קס, ב.

22) ראה תדבאר פי"ד. ב"ר פ"א, ד.

סה"מ תרל"ה ח"ב ס"ע שנו ואילך.

23) שער ג פי"ז.

24) ראה עץ חיים שער טו (שער הזווגים)

פ"א-ב. שער מ (שער פנימיות וחיצוניות)

(ג) **ויובן** זה בהקדים, שהטעם שנש"י יכולים לפעול ע"י עבודתם את בנין ספירת המלכות, עולם הדיבור, הוא מפני שעלו במחשבה דוקא שקדמה לדיבור, דכשם שבאדם למטה הרי המחשבה והדיבור הם באין ערוך זל"ז, כן הוא גם למעלה, שנש"י שעלו במחשבה הם למעלה באין ערוך מבחי' עולם הדיבור, בחי' המלכות. וזהו אמרו לפני מלכיות, אמרו הוא לשון שבח וחיובות, כמו את הוי' האמרת²⁹, ואמרו לפני מלכיות היינו שנש"י צריכים להחשיב את בחי' המלכות, ועי"ז נעשית ספירת המלכות חשובה למעלה, ומצד חשיבות זו שישראל מחשיבים את בחי' המלכות, נעשה בנין ספירת המלכות, כמבואר בארוכה באוה"ת לכ"ק אדמו"ר הצמח צדק³⁰. וזהו אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, דלהיות שבכל ר"ה חוזרים כל הדברים למקורם ועצמותם, וצריך לבנות את המלכות מחדש, לכן מבקשים אצל נש"י שהם יחשיבו את ספירת המלכות, ועי"ז יומשך בחי' תענוג עצמי מעצמות המאציל בספירת המלכות. ומכל זה מובן השייכות דר"ה, בנין עולם הדיבור, ליום ברוא האדם, נשמות ישראל שעלו במחשבה, כי זה עצמו שאפשר להיות בנין המלכות, הוא דוקא מצד זה שנש"י מושרשות בהעצמות, ובכללות הרי זה מה שנש"י הם בבחי' ז"א שלמעלה מהמלכות, ועד שנקראים אחים ורעים לז"א³¹, שמצד זה דוקא יכולים לבנות את המלכות, וכמובן גם בפשטות, שהבונה צריך להיות למעלה מהבנין.

(ד) **אמנם** הדיוק בזה הוא (שתמליכוני) עליכם, דקאי על נשמות שבגופים דוקא. והענין הוא, דהנה כאו"א מישראל אומר אלקי נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראתה כו'³², וכיון שכאו"א מישראל נצטוה לברך ברכה זו ולחתום בשם, שענין הברכה מורה שאין בזה שום ספק כלל (כמבואר באגרת התשובה³³), הרי מובן שזהו דבר ודאי שבכאו"א מישראל ישנה הנשמה לא רק כמו שאתה בראתה, דקאי על הנשמה כמו שנעשית בבחי' נברא, אלא גם כמו שטהורה היא (שקודם לאתה בראתה), שקאי על הנשמה כמו שהיא למעלה מהבריאה. וכנ"ל שענין הבריאה הוא מהדיבור, ונש"י עלו במחשבה, ועל בחינה זו שבנשמות כמו שעלו במחשבה אומרים טהורה היא. והוא בחי' גליף גליפו בטהירו עילאה³⁴,

ואילך. ולהצ"צ ח"א ע' תקמו ואילך.

(32) נוסח ברכות השחר.

(33) פי"א.

(34) זח"א טו, א.

(29) תבוא כו, יז.

(30) ראה אוה"ת תבוא ע' תתרסט ואילך.

ע' תתרעט ואילך.

(31) לקו"ת שה"ש יט, סע"ב ואילך.

ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קיד, ד

שהו"ע אותיות החקיקה. וכידוע שאף שגם במחשבה, וגם במחשבה הכי נעלית (ישראל עלו במחשבה), ישנם אותיות, מ"מ, הנה באותיות גופא ישנם ב' סוגים, אותיות הכתיבה ואותיות החקיקה, ושרש נש"י הוא בבחי' אותיות החקיקה. וזהו הטעם שכל הנבראים וכן המלאכים (מצד עצמם) הם בחי' עומדים, ורק נש"י הם בחי' מהלכים³⁵, כי, באותיות הכתיבה, להיותם דבר נוסף על העצם, לא שייך שתהי' בהם הוספה, משא"כ באותיות החקיקה שהם גדלים יחד עם העצם, הרי כשישנה הוספה בהעצם אזי ניתוסף במילא גם בהאותיות (כן י"ל בדא"פ). והנה ידוע שירידת הנשמה בגוף היא ירידה צורך עלי', ואינו מובן, דכיון שהנשמות כמו שהם למעלה הם בבחי' טהורה היא, מה שייך ענין העלי'. וידוע הענין בזה, ע"פ מה שאמרו חז"ל³⁶ שקדושה היא למעלה גם מטהרה, היינו, שהנשמות כמו שהם בשרשם הם בבחי' טהורה היא, וע"י ירידתם למטה בגוף ועסקם בתומ"צ מתעלים הם לבחי' קדושה שלמעלה מבחי' טהרה. וזהו מ"ש קדושים תהיו כי קדוש אני, ואמרו רז"ל יכול כמוני, דכיון שגם קודם ירידתם למטה היו בבחי' טהורה היא, דקאי על עולם האצילות ששם איהו וחייהי חד איהו וגרמוהי חד³⁷, וע"י ירידתם למטה מתעלים עוד למעלה יותר בבחי' קדושה, לכן ישנה סברא בתורת אמת שיכול כמוני. וזהו הדיוק תמליכוני עליכם, נשמות שבגופים דוקא, כי, ענין זה שבכחם של נש"י לפעול את בנין המלכות, הרי זה מצד אמתית העילוי שלהם שנעשה בהם ע"י ירידתם למטה דוקא. ויובן בפרטיות יותר ע"פ משנת³⁸ שנסתנה יצירת האדם מיצירת כל הנבראים, שכל הנבראים נבראו רק מבחינה אחת, והאדם נברא מכל העשר ספירות, שלכן נאמר בו נעשה אדם, נעשה לשון רבים, להיותו כלול מכל הספירות³⁹, והרי עיקר התכללות זו אינה בהנשמה כמו שהיתה למעלה, ורק בירידתה למטה נעשה בה התכללות זו, שלכן נאמר נעשה אדם לשון רבים בענין ירידת הנשמה בגוף דוקא. ומצד זה שהנשמה כלולה מכל הספירות (שלכן היא כלולה מכל הנבראים, שהרי כל נברא נתהווה מספירה מיוחדת⁴⁰), בכחה להמליך את הקב"ה על כל הבריאה כולה, וכמו שאנו אומרים⁴¹ וידע כל

(39) ראה ביאור ע"פ כי המצוה הזאת במאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ע' תתקלה ואילך. ועם הוספות וכו' — אוה"ת נצבים ע' ארכט ואילך. סה"מ תרכ"ו ע' רמב ואילך. תרל"ח ע' שא ואילך.
(40) כ"ה בזכרון אחדים (המו"ל).
(41) תפלת מוסף דר"ה.

(35) ראה תו"א וישב ל, סע"א ואילך. ובכ"מ.
(36) סוטה פ"ט מט"ו. ע"ז כ, ב.
(37) תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).
(38) ד"ה כי המצוה הזאת, דש"פ נצבים תשכ"ח פ"ג (תו"מ חנ"ג ע' 457).
(39) ראה תו"א וישב ל, סע"א ואילך.
(40) כ"ה בזכרון אחדים (המו"ל).
(41) תפלת מוסף דר"ה.

פעול כו' ויבין כל יצור כו' ויאמר כל אשר נשמה באפו הוי' אלקי ישראל מלך כו', וכמו שאמר אדה"ר לכל הנבראים באו נשתחוו ונכרעה גו'⁴², שפעל בכל הנבראים אשר יקבלו עליהם את עול מלכותו ית' ברצון (ברצון דייקא, שזהו תכלית השלימות שבמלכות⁴³). וכל זה הוא בירידת הנשמה למטה דוקא, שאז היא כלולה מכל הספירות, ומתעלית לבחי' היותר נעלית, וכמבואר בארוכה בד"ה יביאו לבוש מלכות⁴⁴, שבגשמיות דוקא ישנו כח הא"ס, ולכן דוקא בירידת הנשמה בגוף הרי היא ממליכה את הקב"ה על כל הבריאה.

(ה) **אמנם** אמירת המלכיות בלבד אינו מספיק, אלא צריך להיות גם אמרו לפני זכרונות כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה. והענין הוא, כי כל זמן שלא ישנה המשכה מהעצמות, הרי הנשמות מצד עצמם, וגם לאחר עבודתם באמירת מלכיות, אין ביכלתם לפעול ההמשכה מהעצמות, כי הגם שנש"י עלו במחשבה, מ"מ, הרי גם המחשבה היא באי"ע, להיותה רק מחשבה אחת שבאי"ע לגבי כללות כח המחשבה שיכול לחשוב מחשבות עד אין קץ, ומכ"ש שהוא באי"ע לגבי העצם, שהרי כללות המחשבה לגבי העצם הוא רק כח או רק לבוש בלבד. ולכן צריך להיות אמרו לפני זכרונות, שהזכרון הוא במחשבה, ועי"ז ממשיכים מעצמות אוא"ס ב"ה לבחי' המחשבה, ואז דוקא אפשר להיות ההמשכה גם בבחי' המלכות, עולם הדיבור. ומסיים ובמה בשופר, שכל זה נעשה ע"י שופר של איל שהוא למטה מן האדם עצמו, שעי"ז דוקא נעשה בנין המלכות. וצריך להבין, שהרי נת"ל שהאפשריות לבנין המלכות הוא לפי שהאדם כלול מכל הספירות, נעשה לשון רבים, ואילו האיל הוא רק בעל פעל אחד או ב' פעלים⁴⁵, ככל הנבראים, ואיך אפשר להיות בנין המלכות ע"י התקיעה בשופר של איל. אך הענין הוא, שתקיעת האדם בשופר של איל הו"ע אדם ובהמה תושיע הוי'⁴⁶, והיינו שהאדם שכלול מכל הספירות, פועל ענין זה ע"י האיל כו'⁴⁷.

45 רמב"ם בהקדמה לפירוש המשניות. הובא בלקו"ת אמור לו, ג.

46 תהלים לו, ז. וראה גם לקו"ת דרושים לר"ה נט, ב. המשך תער"ב ח"ב ע' תרנב ואילך. ע' א'קמו.

47 חסר קצת (המו"ל).

42 תהלים צה, ו. ראה זהר ח"א רכא, ב. ח"ג קז, ב. תקו"ז תנ"ו. פדר"א פי"א (ורד"ל שם). תנחומא פקודי ג (בסופו).

43 ראה לקו"ת דרושים לר"ה נו, סע"ב ואילך. ובכ"מ.

44 תו"א מגילת אסתר צ, ב.

(ו) **ובזה** יובן מ"ש תקעו בחודש שופר גו' כי חק לישראל הוא גו', דאומרו כי חק לישראל הוא נתינת טעם על תקעו בחודש שופר. דהנה, חודש קאי על ספירת המלכות, כנ"ל. ותקעו בחודש שופר היינו שבנין המלכות והתחדשות החיות כללי שנעשה ע"י בנין המלכות הוא ע"י התקיעה בשופר של איל שבו תוקע האדם דוקא, לפי שבכח האדם דוקא לפעול את ענין בנין המלכות. וכח זה אינו מצד מעלת הנשמה שבו בלבד, אלא העיקר הוא מצד חיבור נשמת האדם עם גופו דוקא, שאז נתחדש בו ענין נעשה אדם לשון רבים, כנ"ל בארוכה. וזהו טעם הקביעות דר"ה ביום הששי של הבריאה דוקא, כי ביום זה נתחדש הענין שנעשה לשון רבים, התכללות מכל הספירות, שהתכללות זו לא היתה בהנשמה כמו שהיא למעלה, ורק בירידתה למטה דוקא להתחבר עם גוף גשמי, שע"ז מתעלית הנשמה לבחינה עליונה יותר, כנ"ל בארוכה (שכל זה הוא מצד מעלת שרש הגשמיות, שמתעם זה צ"ל התקיעה בשופר של איל דוקא, גשמיות שמחוץ להאדם⁴⁸). וממשיך בכתוב כי חק לישראל הוא, שבזה מבאר העילוי שנעשה בהנשמה ע"י ירידתה למטה והתחברותה עם הגוף, דחק הוא לשון מזון, כמ"ש⁴⁸ הטריפני לחם חוקי, וישראל הוא בחי' שרש הנשמה כמו שהיא למעלה (בבחי' ז"א), ומ"ש כי חק לישראל היינו ההוספה והעילוי שנעשה בבחי' ישראל, ע"י החיבור עם הגוף, בדוגמת המזון המחבר את הנשמה עם הגוף. ומצד העילוי שנעשה בהנשמה ע"י התחברותה עם הגוף, יכולה היא לפעול את בנין המלכות, ולהמשיך תענוג עצמי מעצמות המאציל בבחינת המלכות. והמשכה זו היא ע"י הביטול דקב"ע שבר"ה. וכמבואר בארוכה במאמרי כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴⁹ שבר"ה הוא הביטול דהכרתה, והיינו שמתבטל ממציאותו (ער ווערט אויס מציאות), וכל מציאותו הוא רק שעומד הכן למלא ציווי של הקב"ה, וכמו הציווי אמרו לפני מלכיות, שביטול זה הוא בהזזה עצמית שמצד עצם הנשמה, והזזה זו פועלת גם בכל הכחות שניזוזים בכל עצמותם. וע"ז מעורר (דערנעמט ער) את העצם שלמעלה, וממשיך תענוג עצמי מעצמות המאציל, וזה מעורר (דאָס דערנעמט) גם את העצם של כל הספירות, עצם התענוג, עצם השכל, עצם המדות, ועד להעצם של מחשבה דיבור ומעשה, כמבואר בסידור ד"ה להבין ענין תקיעת שופר עפ"י כוונת הבעש"ט ז"ל⁵⁰.

(48) משלי ל, ח. וראה לקו"ת שם נד, ד. ראה סה"מ תש"א ע' 2 ואילך. תש"ב
 ע' 11 ואילך. תש"ג ס"ע 6 ואילך.
 (50) רמד, ג ואילך.

(ז) וזהו תקעו בחודש שופר, ואמרו רז"ל⁵¹ חדשו מעשיכם שפרו מעשיכם. חדשו מעשיכם היינו שמצד הקב"ע דר"ה נעשה אצלו חיות חדש בתומ"צ במשך כל השנה. ושפרו מעשיכם היינו שישפר את המעשים שלו שיהיו מעשים טובים כו'. והפירוש הפנימי דשפרו הוא מלשון אמרי שפר⁵², תענוג, ופירוש שפרו מעשיכם היינו שהמעשים טובים שלו שעוסק בתומ"צ יהיו מתוך תענוג. וכנ"ל שמצד הקב"ע דר"ה נמשך תענוג בכל הכחות, שלכן עסק התומ"צ שלו הוא בתענוג ובהידור כו'. ועי"ז פועלים שכפי שבנ"י פוסקים למטה כן נעשה גם למעלה, וכמרוז"ל⁵³ שהקב"ה אומר למלאכי השרת אני ואתם נלך אצל ב"ד של מטה לידע אימתי ר"ה, ואז הקב"ה יושב על כסא דין, ומיד הוא עולה מכסא דין ויושב על כסא רחמים⁵⁴, וידוע המאמר דקדושי עליון⁵⁵ שענין הרחמים הוא בעומק יותר מחסד, שברחמים אין הגבלות כלל, להיותו מקו האמצעי. וענין זה נעשה ע"י התקיעה בשופר של איל, שע"ז נזכר הקב"ה כביכול על אילו של יצחק, ועקידת יצחק לזרעו היום ברחמים תזכור⁵⁶, שמזכירים לכאו"א מישראל את זכות המס"נ דעקידת יצחק, כי ענין המס"נ ישנו בכל אחד ואחת מישראל, וכמאמר אדמו"ר הזקן⁵⁶ שכל אחד מישראל אינו רוצה ואינו יכול להיות נפרד ח"ו מאלקות, שענין זה ישנו בכאו"א מישראל, וכפסק הרמב"ם⁵⁷ שגם מי שצריך לכפות אותו על קיום מ"ע, הנה בנפשו פנימה רוצה גם הוא לקיים את רצון הקב"ה, ולכן מזכירין לכאו"א מישראל את עקידת יצחק, ובאופן של רחמים, שאין בזה הגבלות כלל כנ"ל, נחלה בלי מצרים⁵⁸. ועי"ז נמשכים מלמעלה כל ההשפעות באופן של הרחבה מופלגה בלי הגבלות, וכמו ביכורים שהם מז' המינים דוקא שבהם נשתבחה ארץ ישראל⁵⁹, ובז' מינים אלו גופא הרי הביכורים הם מן המובחר דוקא⁶⁰. והיינו, שתהי' כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בטוב הנראה והנגלה, הן בענינים הרוחניים בעסק התומ"צ, והן בענינים הגשמיים בבני חיי ומזוני, וכל זה יהי' באופן

(51) מדרש תהלים עה"פ. פסיקתא דרב כהנא פיסקא כג (פיסקא בחודש השביעי). ויק"ר פכ"ט, ו.
 (52) ויחי מט, כא.
 (53) דב"ר פ"ב, יד.
 (54) ויק"ר ופסיקתא שם.
 (55) אג"ק אדה"ז ע' תל. אדמו"ר הצ"צ ע' קנט. ע' קסט.
 (56) ראה אג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח"ד (הועתק ב"היום יום" כה תמוז). שם ע' תקמו (הועתק ב"היום יום" כא סיון). ועוד.
 (57) הלי גירושין ספ"ב.
 (58) שבת קיח, סע"א.
 (59) מנחות פד, ב. ספרי ופרש"י תבוא כו, ב.
 (60) ראה ביכורים פ"א מ"ג. רמב"ם הלי ביכורים פ"ב ה"ג.

של רויחי ובהרחבה, ובאופן של ופרצת⁶¹, עד אשר יופרץ גדרו של עולם,
 ויעלה הפורץ לפנינו⁶², דא מלכא משיחא⁶³, יבוא ויגאלנו בקרוב ממש,
 בעגלא דידן.

63) ב"ר פפ"ה, יד וברש"י שם. אגדת
 בראשית ספס"ג.

61) ויצא כח, יד.
 62) ע"פ מיכה ב, יג.